

SVOBODNA SLOVENIJA

LETO (AÑO) L(44)

Štev. (Nº) 23

ESLOVENIA LIBRE

BUENOS AIRES

20 de junio - 20. junija 1991

Marko Kremžar

NAŠI DRAGI

JUNJSKA RAZMIŠLJANJA 1991

Vsa dolga leta in skozi vse mesece se vas spominjamo. Maja in junija, ko pokriva vaše skrite grobove preproga pomladanskega cvetja in senca svežega gozdnega zelenja, pa smo si še posebno blizu.

Ne da bi pozabili na može, ki so padali pod zahrbtnimi streli že od jeseni, ki so jih komunisti med revolucijo zapisali smrti, tudi prijatelje vaših straž, legije in četniških odredov nosimo v srcih in spominu. Vseh skupaj pa se vas spominjamo prav te dni ob neizbrisni obletnici pod imenom domobranci. Vsi ste tako ali drugače branili in dali življenje za naš skupni dom. Fantje in možje, katerih kri je dobesedno rdečila slovenske reke po končani vojni, so bili domobranci, prva slovenska narodna vojska. Umreti so morali, ker so branili svoje družine in narod pred organiziranim nasiljem, katerega so končno spoznali v vsej pretkani krutosti tisti, ki so preživeli in ostali.

Slovenskemu narodu je tista leta grozila nevarnost od zunanjih in od notranjih sovražnikov. Eni so hoteli slovensko zemljo, drugi so vsiljevali na Slovenskem boljševiški red in sistem za vsako ceno pa četudi, kot so nam trdili, da bi ostali na naših tleh le trije Slovenci.

Zunanji sovražnik je prišel in je odšel. Pripravil in odplaval ga je val dogodkov, ki so imeli vzroke zunaj nas. Razdejanje, ki ga je spočela revolucija, pa je ostalo.

Slovenija je postala dežela prikritih grobišč in pokritih resnic. Ljudje našega rodu so jo posejali s tujimi simboli in ljudi navdali s strahom. Zdi se, kakor da bo naša domovina zadnja dežela srednje Evrope, ki bo strgala iz svoje zastave znak sovjetskega imperializma. Koliko desetletij pa bo treba, da se vrne samozavest, razjasni mišljenje, počisti kulturno navlako ter popravi moralno škodo, ki jo pušča za seboj komunizem?

Res da je komunistične ideologije in njenega mita konec, ni pa še konec pogubnega vpliva tistih, ki so se pod plaščem tega sistema okoriščali. Še dolgo bodo skušali braniti svoje neupravičene koristi ter opravičevati dejanja, ki se z resnico opravičiti ne dajo. Zato dolžnost pričevanja, ki smo se je politični begunci živo zavedali skoraj pol stoletja, danes ni manjša kakor je bila takrat, ko smo upali in ohranjali resnico — za prihodnost. Dolgoletno upanje ni bilo zaman. Prihodnost je zdaj!

Iz trde izkušnje zadnjih desetletij pa smo se lahko naučili vsi Slovenci, da naroda ni lahko streti od zunaj, da pa je hudo ranljiv od znotraj.

Mesec junij nam je pred šestindesetimi leti prinesel nesrečo, smrt, grozo, begunstvo in prisilno pokorščino totalitarnemu sistemu. Letos se nam v istem mesecu obeta državna samostojnost kot najvišje zagotovilo svobode.

Po dolгих letih imamo Slovenci spet svojo narodno vojsko, ki stoji nasproti prav isti „ljudski“ armadi, ki je nekoč

tudi v Sloveniji pomagala uvajati komunistični totalitarizem. Takrat so se ji upirali slovenski domobranci. Dal Bog, da bo novi rod slovenske vojske izpolnil, kar so pričeli njihovi očetje in dedje, ki so videli daleč in jasno, kje se skriva za narod največja nevarnost.

Danes, na pragu državne samostojnosti pa se zdi, da iščejo nekateri rojaki vse preveč na daleč raznih nevarnosti in nasprotnikov, ki naj bi grozili bodoči slovenski državi. Nevarnosti brez dvoma so. Nobena pa ni tako velika, kakor je nevarnost lastne neodločenosti in prikritega zavajanja tistih, ki hočejo, da se stvari spremene le toliko, da ostane vse v bistvu tako, kot je bilo.

Kakor takrat, ob koncu druge svetovne vojne, bo tudi letos junija potekala bistvena odločitev po sredini našega naroda. Ne smemo pričakovati zunanje pomoči ali odobravanja. Kadar gre za obstoj in samoobrambo, ni čakati na tuja mnenja. Tudi junaki, katerih se v teh dneh spominjamo, so se odločali po vesti, ne glede na javno mnenje, ne glede na neposredno korist, ne glede na višino žrtve. Dal Bog, da bi se novi rod Slovencev v tem življenjsko važnem trenutku naše zgodovine znal odločati prav tako.

Med nami v zdomstvu je tudi čas odločitev.

Ali bomo živeli kot že štirideset let še naprej iz sile svojih idealov, vrednot, spominov? Iz moči, ki jo dajejo žrtve pomorjenih in preganjanih? Ali bomo še pripravljani živeti za Slovenijo ali bi se morda radi priključili karavani tistih, ki žive od nje?

Ali bomo v novih razmerah znali velikodušno posredovati izkušnje in žrtve preteklosti v zakladnico narodnega občestva, ki se nam po tolikih letih spet odpira? Ali bomo znali vračati domovini, kar smo od nje lepega in plemenitega prejeli?

Kmalu ocean ne bo več meja sredi narodnega telesa. Kakor povsod na svetu bo tudi med nami edina resnična meja tam, kjer jo bo sprejela naša volja. Rojaki se ne bomo več ločevali po kraju bivanja, marveč po tem, kdo bo hotel še naprej narodu služiti in kdo se ga bo posluževal. Oboje pa je mogoče tako na slovenskih tleh kakor v zdomstvu.

Vzdržati skozi desetletja v zvestobi do živih in rajnih rojakov, do krščanskih in slovenskih vrednot ni bilo lahko. Vzdržali smo, ker smo jasno vedeli, kdo smo in kaj hočemo.

Kljub političnemu razvoju v domovini se naše bistvo in smisel nista spremenila. Vendar pa morda kdo le pričakuje, da nam bo odvzeto z ramen breme, ki smo ga desetletja ponosno nosili v zavesti, da smo edini resnično svoboden delček našega naroda. Če kdo tako misli, se moti. Nihče nam ne more vzeti tega lepega bremena, ne da bi se dotaknil našega bistva, in nikomur ne smemo dovoliti, da bi to poskušal! Le svobodoljubni narodnjaki onkraj in tokraj morja smo tudi v

Čedalje bolj se bližamo datumu, ki ga je slovenska skupščina postavila za mejnik v razvoju slovenskega naroda: 26. juniju. Slovenska vlada je podvzela že vrsto ukrepov in zakonskih predlogov, ki naj omogočijo Sloveniji prehod v samostojnost oziroma neodvisno življenje. Pripravljenih je več zakonskih osnutkov.

Slovenska skupščina je nekaj teh zakonov že sprejela, nekaj pa seveda sedaj prebija skozi volilne procedure. In to s težavo, kajti kot vemo, se sedanja opozicija le nerada in le pod pritiskom ljudskega mnjenja odloča za samostojnost, kajti srce jo vleče v mednarodno in še vedno od komunistov vodenno Jugoslavijo. Nikamor se ji ne mudi, kritizira vse in čaka, čaka, da se morda vlada spotakne, potem pa bi napočil spet njihov trenutek.

Res je, da se — kot smo že objavili — nekaj problemov ne bo dalo rešiti čez noč, ker je treba dogovora z Jugoslavijo, vojsko, drugimi državami. Tako npr. odhod jugoslovanske vojske iz Slovenije, kar bi trajalo nekaj let (kot sedaj v Vzhodni Nemčiji); problem potnega lista, priznanja tujih držav itd.

A v glavnem se osamosvojitve v redu pripravlja in tudi gre vzporedno s Hrvaško, ki si je zastavila približno isti datum za osamosvojitve. Pred dnevi sta se sestala v Ljubljani predsednika Slovenije Milan Kučan in Hrvaške Franjo Tuđman in sta se dogovorila, da bosta skupaj proglasila neodvisnost.

Ta razdružitev pomeni, da se obe republiki imata za legalni dedinji Jugoslavije glede vseh pogodb in premoženja federacije, česar ne bi bile deležne v primeru odcepitve, ko bi morali začeti od nič.

Oba predsednika sta tudi izjavila, naj se Jugoslavija preobrazi v nekako ekonomsko konfederacijo, tako da imata vsaka republika popolno samostojnost tako na znotraj kakor navzven, vsaka svoj denar in kar je najvažnejše, tudi svojo vojsko. Skupno in konfederativno naj ostane le nekaj Skupni jugoslovanski trg po zgledu Evropskega trga.

prihodnje porok narodove notranje in zunanje svobode.

Spet in spet se bomo lahko prepričali, da preti nevarnost slovenskemu in krščanskemu bistvu tudi v zdomskih skupnosti, prav kakor v narodnem in osebem življenju, predvsem od znotraj. Zmota in laž pa tudi brezbriznost, sebičnost, neodgovornost pričenjajo svoje razkrojevalno delo tam, kjer je vir življenja. Res pa je tudi, da črpamo življenjsko moč kot posamezniki in kot občestvo le iz resničnosti tistih vrednot, ki smo jih vzeli in priznali za svoje, ter iz globin naše lastne biti.

Treba se bo znova vračati h koreninam slovenstva, k virom krščanstva pa tudi ostati zvesti temeljem našega zdomstva. Ostati moramo zvesti vam, naši dragi.

In kako gleda Jugoslavija oziroma zvezna vlada na to?

Federalna vlada je zagrozila Sloveniji in Hrvaški, da bo v primeru odcepitve zadržala ves uvoz v Slovenijo, če ta ne bo hotela dati centralni vladi uvozne davke in pristojbine, ki ji kot dosedaj pripadajo. Predsednik zvezne vlade Marković je govoril v ljubljanskem parlamentu in grozil Sloveniji, da ne bo dobila nobenih ekonomskih podpor od drugih držav; da te dajejo le podporo celotni Jugoslaviji.

Novice tudi povedo, da je znani jugoslovanski general Kadijević dejal, da naj Slovenci le gredo proč, da tako ali tako Srbi in Slovenci nimajo nič skupnega.

Kot zadnjo novico iz Slovenije naj navedemo, da je bil podpredsednik Slovenije Milan Kučan na obisku v Italiji in v Vatikanu. Nekaj dni pred njim je obiskal predsednika italijanske vlade Andreottija tudi predsednik slovenske vlade Lojze Peterle, Kučan pa je na obisku pri papežu tega prosil za blagoslov.

Predlog ustavnega dopolnila o zastavi

V okviru priprav na osamosvojitve Republike Slovenije je v javnosti precej negotovanja, ker ima Republika Slovenija še vedno dosedanjo zastavo z zvezdo. Vedno več ljudi me sprašuje, zakaj ne ukrepamo. V zvezi s tem moram povedati.

Predlog ustavnega dopolnila 100 k ustavi Republike Slovenije, s katerim je bilo predlagano, naj bo slovenska zastava dosedanja zastava brez zvezde, v skupščini ni bil sprejet, ker mu je nasprotovala opozicija. Za sprejetje ustavnega amandmaja je namreč potrebna dvotretjinska večina, ki pa je Demos v skupščini nima. Zato je formalno pravno zastava Republike Slovenije še vedno taka, kot doslej. Zaradi zahteve, da odločitev o umiku zvezde vendarle sprejmemo pred odločanjem o osamosvojitvi in da bi Republika Slovenija kot samostojna država že imela tudi tradicionalno slovensko zastavo, sem kot predsednik Skupščine republike Slovenije poskušal v razgovorih ugotoviti, ali bi bile stranke pripravljene v sedanjih razmerah vendarle sprejeti ponujeni predlog. Rezultat teh razgovorov je bil:

— Socialistična stranka Slovenije (g. Semolič) o predlogu ni ponovno razpravljala in zato pred novo razpravo v stranki ne more zavzeti stališča;

— Liberalna demokratska stranka (g. Školc) predlogu ne bi nasprotovala;

— Stranka demokratske prenoje (g. Ribičič) predlogu še vedno nasprotuje.

Glede na to bom po posvetovanju s podpredsednikom skupščine in predsedniki zborov predlagal, naj ustavna komisija, ki bo zasedala 11. 6. 1991, oceni, ali je umestno o predlaganem dopolnilu 100 k ustavi Republike Slovenije opraviti usklajevanje med zbori.

dr. FRANCE BUČAR

DAN KRIVDE, ODPUŠČANJA IN SPRAVE

*Je kaj v tebi
po božji podobi,
človek, poglej!*

V trajen spomin na največjo tragedijo v vsej narodni zgodovini, ki se je zgodila v junijskih dneh 1945. leta, in v odločenosti za spravo, ki smo jo 15. junija lani izpovedali z Deklaracijo o narodni spravi, združeni ob Lipi sprave, v prepričanju, da je to tudi volja večine slovenskega naroda,

RAZGLAŠAMO 15. JUNIJ ZA DAN KRIVDE, ODPUŠČANJA IN SPRAVE.

Naj bo to tudi dan spomina na vse vojne žrtve boljševističnega nasilja na

naših tleh, da bi se po kritičnem pogledu vase, med seboj spravljeno, vedrejših lic zazrli v prihodnost.

Slovesnost bo v soboto, 15. junija na ljubljanskih Žalah. Ob 17. uri bo v cerkvi Sv. Križa sveta maša, ki jo bo vodil slovenski metropolit in nadškof dr. Alojzij Šuštar, ob 18. uri pa bo na svetem kraju ob Lipi odkrita in blagoslovljena Odrešenikova skulptura, kot simbol trpljenja, odpuščanja in upanja.

Za združene ob Lipi sprave:

Stanislav Klep France Šetar Stane
Vizjak Zdenko Zavadlav

Ljubljana, 27. maja 1991

Na proslavo ob Lipi sprave je bil povabljen tudi bivši domobranec Ivan Korošec iz Argentine. Kot nam je sporočil po telefonu iz Ljubljane, je bila slavnost lepa ob številni udeležbi, ob vihranju slovenskih zastav (brez zvezde!), kjer sta prisostvovala tudi predsednik vlade Lojze Peterle in metropolit naškof dr. Alojzij Šuštar. Govorili so odvetnik Stanislav Klep, dr. Peter Urbanc iz Kanade ter Ivan Korošec iz Argentine.

Objavljamo osnutek govora, ki ga je prosto govoril Ivan Korošec

LIPA SPRAVE

Pozdravljeni, bratje in sestre Slovenci! Pozdravljena Slovenija moja! Vse pozdrave tebi, Ljubljana! Prihajam iz drugega konca sveta. Izpod Južnega križa ameriške zemlje, kjer se med gromom lomijo ledeniki Andskih gora, kjer so reke široke kot morja. Kjer gredo razdalje v neskončnost, pa vendar v njih ni prostora, kjer bi slovensko srce našlo topli dom domačnosti, kakršen je bil nekoč med griči pod gozdom, tam doli za našo vasjo. Zato še prisrčneje pozdravljena, zemlja domača!

Pol stoletja sem hrepenel po tebi, o tebi sem sanjal na tujem in v srcu sem te nosil po daljnih tujih cestah — Slovenija moja!

46 let pozneje — — —

Dragi bratje in sestre! Zbrali smo se na kraju miru. Zbrali včerajšnji smrtni sovražniki — partizani in domobranci.

Ob tem skromen drevescu — ob tem slovenskem vihariku — tolikokrat polomljenemu v ihti jeze in nerazumevanja. Zbrali smo se ob tej lipi sprave, da zagrebemo sovraštvo in maščevanje, klevete in prezir, kar vse je našo domovino razklalo na dvoje, kar vse je bilo vzrok tolikega trpljenja in tolikih žrtev.

Naj bo to drevo simbol resnične sprave med brati. Ne v strahu, da bo kdo kaj izgubil, temveč v zavesti, da bo pridobila Slovenija v vsakdanjem občevarju prakticirane sprave. Ta lipa naj bo slovenski urbar v poravnavo krivic, v zadostitev preganjanim in trpečim, v zahtevo odprave privilegijev med Slovenci, v obsodbo zločinov in v slavo vsem mrtvim za domovino.

Vem, marsikomu je ta beseda težka, ali celo nemogoča ob tolikem trpljenju, krivicah in žrtvah. Zopet drugi, ki se jim zdi, da bi se dalo pogrniti vse prestano s plaščem pozabe.

Dragi Slovenci! Po eni strani si naša Slovenija ne more privoščiti sedaj še pol stoletja sovraštva, maščevanj in očitaj, po drugi pa prav tako ne more pogrniti novega plašča namesto obveze na rane. Izrijmo ji te rane, ki še vedno bolijo. Izrijmo jih s čisto studenčnico in namažimo jih z balzamom iskrene sprave, ki bo hladila in celila rane.

Kdor je resnično trpel in umiral za domovino na katerikoli strani, mu ta poslednja — nujna žrtev za isto domovino ne bo nemogoča. Odehtala mu bo vse

trpljenje borb, težkih pohodov, dolgih ur nočnih straž, lakote, ran, in izgubo soborcev. Kdor je trpel ponižanja, nasilje in leta brezupa po ječah in temnicah, mu bo vse prestano trpljenje blestelo v ponosu in pokončnosti, kakor tisočem mladosti, ki je umirala za domovino.

Če bi mogla govoriti zasuta usta, bi čuli prošnjo, katero so strelji glušili v brezna: „Oče, odpusti jim, saj ne vedo...“ Kadar se nam preživelim povesi roka v spravo, prisluhnimo v grobove.

In kadar srečamo brata, ki mu je trpljenje vtisnilo bolečino v dušo in ga uklenilo v čas razklane domovine neurja, katero mu je iztrgalo in uničilo najdražje, ki mu je bilo sedanjost in prihodnost, ki mu je bilo življenje samo — če srečamo brata — podajmo mu roko in besedo, ki bo blažila.

Vsem žejnim pravice, dajmo pravico, da bodo pravični. Dajmo jim enakosti, da bodo pokončni ljudje. Priznajmo jim resnico, ki jim je bila prepovedana. Iz iskrene besede bo kilo zaupanje, ki bo most k spoštovanju, miru in sožitju.

Dragi bratje in sestre! Premostiti moramo nemogoče. Nemogoče pravim, v času ognja in sile. Danes pa čas opravlja svoje — brez prisile.

Danes pred 49. leti, ko si bil ti v Gorjanskem partizanskem bataljonu, sem bil jaz v nacionalnem Štajerskem bataljonu. Tedaj razlika med nami ni bila sovraštvo. Celo skupaj sva napadala italijanske postojanke in kolone: Na Retežu, Cikavi, Smolenji vasi, pri Poganjah, še več — ? Ko pa so ti pripeli rdečo zvezdo, so ti zapovedali, da si morava biti sovražnika. Potem — sva zaobrnila orožje — oba. Namesto okupatorja — drug na drugega — In tebe so tvoji imenovali junaka, mene pa istočasno — izdajalca — ! Samo zato, ker nisem pozdravljal s stisnjeno pestjo.

In potem vseskozi v Rupnikovem bataljonu, v Teharjah in vse do danes, samo zato —

Ta je pot, bratje, ki jo moramo izravnati. Prav tu je skrita pol stoletja prepovedana resnica. Odkrijmo jo — vso in samo eno resnico. Dajmo ji prosto besedo v treznem in poštenem dialogu. Resnica ne bo nikomur krivična. Komur je mar domovina pred vsem, tega resnica ne more raniti. Premostila bo nepotrebne razlike — ne idejne, ne politične, ne v

IZ ŽIVLJENJA V ARGENTINI

Tone Mizerit

Čudno se prepletajo niti dogajanja, a do neke mere je vse pravzaprav predvidljivo. Le ob strani je treba pustiti logiko in zadeli bomo v črno. O čem da govorimo, o zapravljenem času in brezupnih naporih, da bi zamujene prilike obudili, ko nam že vode teče v grlo.

DOBRO VETROVSKA KRONIKA

Dolga leta opazovanja argentinske politike so nas naučila dojeti „kako strašna slepota je človeka“, ko pride na oblast. In to ni pristojno le za civilne politike; vojaške vlade so vedno zapadle isti bolezni, in tudi padle in propadle zaradi iste bolezni. Človek se le začudeno sprašuje, zakaj tisti, ki se trenutno nahaja na konju, vsled vladanja končno počasi a nevzdržno zdrse na tla.

Kaj imamo v mislih? Na primer: Alfonsín je ob nastopu pričel grešiti z nadutostjo. In še bolj kot on njegovi pristaši v vladnih krogih. Pa še, čim mlajši, tem bolj naduti. On in oni so sanjali o „tretjem zgodovinskem gibanju“, ki naj bi zavladovalo v Argentini in trajalo v nedogled. Šele ko je po petih letih vladanja zajela pred njim globoka jama bližajočega se propada, so skušali navezati stike z opozicijo, da bi bila ta „sodeležna“ vladanja in seveda soodgovorna polomije. Prepozno.

In Menem? Ko je nastopil vlado po zmagovitih volitvah, si je celo predstavljal razpust peronistične stranke ali njeno naravno smrt, ter sanjal o novem gibanju, ki bi, seveda pod njegovim vodstvom in v njegovem duhu, vodil argentinsko barko dolga desetletja. Kmalu je spoznal, da je vihar hujši kot si ga je predstavljal in da mu sam ne bo kos. Znova se je obrnil na stranko, a tudi videl, da je pretekel čas in da je od stranke kaj malo ostalo. Na hitro skušajo sedaj oživeti aktivnost s pomočjo doslej obdržanih figur (npr. Duhalde v Buenos Airesu), a stvar je težka, težka.

Drugo streznjenje, ali soglasje z logiko, se je porodilo, ko je Cavallo zasedel gospodarsko ministrstvo. On je prvi, odkar je na vladi Menem, zgradil most z radikalno opozicijo, da bi mu kongres milostno potrdil prepotrebne zakone za gospodarski načrt. A znašel se je pred dejstvom, da si je radikalizem nekoliko opomogel, da v mnogih provincah uprizarja zmagovit povratek in da v bližini volitev niso preveč navdušeni deliti „soodgovornost“ za kaj nepopularne

načinu dela — premostila bo klevete, sumnje in krive dolžitve.

Argentinski pesnik je zapisal: „Si todos los hombres del mundo hubiesen elegido el amor como su camino, qué diferente sería el mundo.“ Če obrnemo po naše, bi dejali: „Če bi vsi Slovenci izbrali ljubezen za svojo pot, kako drugačna bi bila Slovenija.“

Dragi Slovenci! Naš narod mora najti svojo dušo, da bo resnično, vsem svoboden, prost vseh travm. Mora, v tem zgodovinskem času naroda. Dan suverenosti, ki je pred vrati, nas ne sme najti sovražno razdvojen! „Que los hermanos sean unidos, esa es la ley primera...“ poje pesnik argentinske epopeje. Bratje naj bodo edini med seboj, to je prva in poglobitna zapoved, sicer jih uničijo znanji sovražniki. Bratje naj spoštujejo sožitje, da bo ta domovina zopet zemlja brezskrbnih, veselih ljudi. Noben ne bo nikomur grozil in Slovenca ne bo več strah Slovenca! Nikdar več samozvanih sodnikov, nikdar več strela na brata, nikdar več slovenske bratomorne vojne!

Proč z grožnjami in očitki, proč z nezaupanjem in strahom! Bodimo zopet ljudje! Bodimo različni, toda bodimo si zopet — BRATJE SLOVENC!

ukrepe, kot je to odložitev polovičnega aguinalda sredi leta.

A še dalj sezimo s tem pogledom. Kot je Alfonsín skušal vladati proti sindikalnim organizacijam, tako je tudi Menem doživel nekaj podobnega. Ker ni mogel pritegniti za sabo celotnega delavskega gibanja (ki je sicer večinsko peronistično), se je zadovoljil s tem, da ga je razbil. A tako je tudi ostal brez enega tistih temeljev, ki je vedno zaslanjal peronistične vlade. Tako pridemo do točke, ki je ključna za ves argentinski položaj: ni določenega narodnega projekta, ni dolgoročnega načrta, ki bi ga izvajali v glavnem vsi: radikali in peronisti, z zaslobo gospodarstvenikov in gremijev. In ga ni, ker bi ga ne zmogli ustvariti, marveč zato, ker vsak zmagovalec sanja o lastni dolgotrajni moči, namesto da bi velikodušno skušal strniti narod ne okoli sebe, marveč okoli nekega skupnega cilja.

TOVARIŠJA

Zato ni čudno, da se nenadoma soočimo s takim paradoksom, kot je trenutno sestava nove „organizacije dvainšestdesetih“. Kaj so „las 62“? Enostavno organizacija peronističnih sindikatov, katerih seveda ni 62 (nikoli jih ni bilo), v kateri niso vsi peronistični sindikati (saj jih je mnogo več) in katere posebnost je le ta, da so vsi sindikati res peronistični.

A glavno: obudili so jo od smrti kovinski vodja Lorenzo Miguel, vodja uporne CGT Saúl Ubaldini, in pa „bivši ultramenemist“ Barrionuevo. Kaj imajo skupaj opraviiti ti trije, res ni mogoče doznati. Tudi ni mogoče v skopem našem prostoru opisati vse ozadje tega čudnega sporazuma. Omenimo le, da sta se Ubaldini in Lorenzo Miguel že večkrat razšla in znova združila; in da je Barrionuevo bil tisti, ki je takoj po Menemovi zmagi zahteval Ubaldinijev umik z vodstva CGT in spletkaril toliko časa, dokler se CGT ni razklala. Sovraštvo zlasti med njim in Ubaldinijem je bilo „smrtno“.

Nekdaj smo zapisali tukajšnje pravilo, da se nihče tako hitro ne spre kot peronisti (če so sindikalisti, še bolj) in nihče tako hitro ne pobota kot prav oni. Je le to vzrok? Ne. Tukaj so v ozadju isti politični interesi, ki so povročili vse razkole in vse združitve zadnjih desetletjih. Gre za oblast, gre za moč. Znova ostane skupni blagor nekje v ozadju, v megli pozabe.

A če dogodek gledamo realno, sodobno, skušamo razvideti posledice, zapišemo, da je obnovljena organizacija nerazpoložena do Menemove vlade. Da se že bori proti osnutkom nove delavske zakonodaje in da, proti izrecni volji predsednika, zahteva povišice plač v trenutku, ko stabilizacija visi na tenkih nitkah.

In še več. Ubaldini je ohranil opozicionalnost in znova potrdil peronistično pripadnost. Bo imel tako lažjo pot do bogsivedi katere kandidature na volitvah v buenosaireski provinci? Morda se odpirajo zanimive variante, ko podpredsednik in guvernerski kandidat Duhalde še vedno išče tovariše za podguvernersko kandidato. Duhalde je že zatrdil, da se bo izrekel 22. t. m. Tedaj bo razrešeno marsikatero vprašanje.

Seveda, vsaka poteza ima svojo ceno. Ubaldinijevo približanje Miguelu in Barrionuevu ga je stalo marsikaterega tovariša. Med njimi je najbolj vidna Mary Sánchez, voditeljica množičnega učiteljskega sindikata CETERA, ki je zapustila mesto v vodstvu uporne CGT in še zaloputnila vrata. Ubaldinijeva sindikalna zvezda odhaja v zaton. Če je ne bo nadomestila svetlejša politična, ne bodo več dolgo časa pisali njegovega imena s črno tinto na bel papir.

Spominska proslava v Buenos Airesu

Prijatelju v slovo Ob smrti Jožeta Melaherja

Vest o tvoji smrti, dragi Jože, je pretresla svobodoljubne Slovence, ki živimo raztreseni širom sveta. Ker nismo odšli iz ljubljene domovine po lastni volji, znamo toliko bolj ceniti vsakega rojaka ter dragocene vezi, ki nas povezujejo.

Mnogi med nami so te poznali le po tvojih treznih besedah, ki si jih pisal v našem zdomskem tisku, drugim si bil živa legenda. Jože Melaher, kot četniški poveljnik Zmagoslav, ni bil znan le po rodni Štajerski temveč je del slovenske zgodovine; vendar, celo marsikdo, ki je živel blizu tebe, ni vedel, da si eden redkih preživelih junakov iz bojev proti nacističnemu in komunističnemu sovražniku našega naroda.

Drugi smo te poznali bližje. Vedeli smo za tvoje neumorno delo v najožji slovenski skupnosti, poznali tvoje jasne nazore v načelstvu Slovenske ljudske stranke in se zavedali tvojih doprinosov vodstvu slovenske politične emigracije, v Slovenskem narodnem odboru.

Nekateri pa smo imeli posebno srečo, da si nam naklonil svoje velikodušno in odkritosrčno prijateljstvo. Spoznali smo v tebi ne le požrtvovalnega slovenskega javnega delavca, pričeli smo te ceniti kot plemenito osebo, polno človeške dobrote in razumevanja.

Bog ti je naklonil milost, da si po petih desetletjih dela za slovensko svobodo zazrl prve žarke svobodnega sonca nad našo domovino. Ko si se lani pričel odpravljati na pot, da bi bil prisoten kot član SNO pri prvih razgovorih z zastopniki slovenskih demokratičnih oblasti, si zapazil znake zahrbtni bolezni in zato nisi mogel od doma. Zdaj, ko se veča upanje, da doseže Slovenija, naša skupna zemlja domovina, državno samostojnost, odhajaš. Zapuščaš nas.

Opravi si svojo zemsko pot in izpolni dolžnost preko mere, ki jo je mož storiti dolžan. Žrtvoval si svoje življenje in zdravje na oltar domovine. Bil si nam in nam ostajaš zgled zavednega Slovenca in globokega katoličana, ki je ob požrtvovalni opori svoje družine posvečal najboljše sile slovenskemu narodu.

Za teboj ostajajo tvoja dela. Ostajamo pa tudi tvoji sodelavci in prijatelji, ki te ne bomo nikoli pozabili.

S tvojimi dragimi čutimo in sočustvujemo, saj izgublamo skupno z njimi tudi mi oporo, ki si jo širil s svojo možato prisotnostjo. Do konca si mislil na svoj narod, saj si še pred tedni iz bolniške postelje podpisal dokument, ki naj bo objavljen tedaj, ko bo napočil dan slovenske samostojnosti. Vedel si, da se ti življenje izteka, a svojo dolžnost si hotel izpolniti do konca. Hvala ti!

Hvala ti, dragi prijatelj, za tvoje delo, za zvestobo slovenstvu, predvsem pa za tvoje dobro srce. Bog edini ti lahko poplača, kar si javno pa tudi skrito storil za dobro nas vseh.

Bog ti poplačaj, ti pa Ga prosi še naprej za svoje ljudstvo, katero tako zelo potrebuje Njegove pomoči na težki poti, ki nas čaka.

Dragi Jože, počivaj v miru. V zemlji, ki je postala že tolikim Slovcem zadnji dom, čakaj vstajenja in ponovnega srečanja v občestvu božjih otrok.

Marko Kremžar
Načelnik SLS

Jože Melaher je bil rojen 20. februarja 1931 na Pobrežju pri Mariboru. Pred vojno se je živahno udeleževal v slovenskih katoliških mladinskih organizacijah ter Slovenski ljudski stranki. V mesecih pred nemškimi napadom na Jugoslavijo je imel vzdolž slovensko-avstrijske meje sestanke in predavanja o nevarnosti pete kolone, da bi za Hitlerjev rojstni dan po mariborskih gorah zažigali kresove. Proti okupatorju je takoj organiziral oborožen odpor četnikov, katerih poveljnik je bil na Štajerskem pod imenom Zmagoslav. Kot odločen protikomunist se je moral umakniti v tujino; končno je prišel v ZDA. Tam je nato aktivno sodeloval pri emigrantskih organizacijah, postal je podnačelnik SLS v Združenih državah ter tudi član Slovenskega narodnega odbora. Urejeval je tudi najstarejši slovenski list Amerikanski Slovenec, sodeloval s članki tudi v časopisu in zbornikih Svobodne Slovenije.

▲ Pred spomenikom

▼ Mladinski zbor iz San Justa

▲ V dvorani Slovenske hiše

▼ Dramski prizor na odru

◀
Govornik
na spominski proslavi
prof. Tine Vivod,
predsednik
Zedinjene Slovenije

Spomenka Hribar

ZGODOVINA IN SMRT

Nadaljevanje in konec

Kako boš »bolje razložil« tak brezumni poboj dekleta, ki je v svoji mladosti spregledalo, da so italijanski vojaki, ki so bili večerj graničarji, danes okupatorji?

Ko sem začela pisati o državljanski vojni in nujnosti sprave, so mi nekateri očitali, da se zato »zaganjam«, ker hočem rehabilitirati svojo teto. Svoje tete še poznala nisem, umrla je, ko mi je bilo petnajst mesecev in nikoli me sploh videla ni, ker sem tedaj živela v Beogradu. Vprašujem pa se, kdo bi jo lahko rehabilitiral? In zakaj? Zaradi njene mladostne nepremišljenosti? Plačala jo je z življenjem! Vsa ta leta je bilo, kot da sploh nikoli ni živela, tudi v družini je bila zamolčana. Stara mama pa mi je nekoč vendarle povedala, kako je bilo tiste noči: potrkalo je na vrata, Fani je odprla in šla za nekaj minut ven. Nato se je vrnila in veselo rekla svoji mami: No, mama, zdaj pa jaz grem, ne bodi v skrbeh! In je šla. Zjutraj so materi povedali ljudje, ki so šli k maši, da leži mrtva sredi ceste. Mati je, nora od strahu in žalosti, tekla nekaj kilometrov po makadamski cesti in še opazila ni, da ji je žebelj v čevlju razmesaril vso peto. Svojo hčer je našla sredi ceste onečasto, krvavo gmoto; mrtvo.

Vendar je prav tetina smrt bistveno vplivala na moje delo in tudi na življenje. Naj povem, da sem v začetku osemdesetih let že imela naštudirano večino Dokumentov ljudske revolucije v Sloveniji. Vedela sem, kaj se je dogajalo, in znala sem že razumeti, kako je delovala boljševiška logika. Vendar — nekako papirnato, na način poznavanja »formul«, naučeno, abstraktno. Zato sem si rekla, bom šla pregledat medvojne časopise, da bom videla, kako je bilo to bolj od blizu, bliže življenju.

Prelistavala sem Jutro, Slovenca, Naš dom, Slovenski narod. Od leta 1942 so bili polni poročil o partizankem terorju. Listala sem te stare, orumenele časopise, prebirala ta poročila in si rekla: Sama propaganda! Groza, ki je vela iz teh zaudarjajočih časopisnih listov, mi ni šla do živega; nisem je mogla sprejeti. Nisem verjela. Bilo je preveč neresnično, absurdno. Branila sem se verjeti.

In ko sem takole, stoje ob ogromnih plahtah papirja, listala po časopisu, sem na nekem listu, v levem kotu zgoraj, zasledila drobno notico s približno naslednjo vsebino: Ponoči šestega maja so na cesti pred Rovtami našli mlado žensko, ki jo je ubila OF. Njenega imena ni bilo, šlo je za »neznano« smrt, eno izmed mnogih. Notica je bila tako neopazna — v primerjavi z velikimi članki, z imeni žrtev in celo fotografijami — da sem šla kar naprej; še manj verjetna je bila od tistih, opremljenih z imeni in fotografijami. In ko sem bila že dve ali tri strani naprej v prelistavanju časopisa, so mi nenadoma klecnila kolena — še prej, preden mi je prišlo do zavesti, da je to vendar moja teta! Čudno, najprej je reagiralo telo, šele potem pamet, zavest. Potem sem šla previdno in s strahom nazaj k notici: nobenega dvoma ni bilo, pred menoj je bilo sporočilo o poboji moje tete.

Tedaj pa se mi je porušil dotedanji svet, padla sem na realna tla; v možganih sem zaslišala stavek; če je ta notica resnična, in resnična je, potem je res tudi drugo, kar so pisali o partizanskih pobojih! Potem ni šlo le za propagando proti partizanstvu! Tako sem padla na zgodovinska tla; konec je bilo moje samoobrambe in upiranja strašni, nedoumljivi resnici (5). Če me je prej gnalo bolj teoretično zanimanje, sem bila zdaj pretresena eksistencialno. Prav ta pretresenost me je prestavila na drugo raven, na drugo stališče. Živo sem

začutila, da v naši vojni ni šlo le za nekakšno »logiko«, ampak da so bile to krvave, strašne reči.

Moje spozna(va)nje se je nekako ukoreninilo. In potem sem šla vso literaturo študirat še enkrat, in tudi časopise še enkrat, tokrat drugače, z zavestjo, da imam opraviti s tragedijo, stkano iz neštetihi smrti in nepopisnega trpljenja. Moje raziskovanje je bilo odslej drugače, prizadeto in prizanesljivo. Šele ko sem se zavedala naše narodne tragedije kot narodne in kot tragedije, ko sem spoznala, kaj smo mi, Slovenci naredili samim sebi, sem lahko zapisala, z vso iskrenostjo in predanostjo: narodna sprava. Da bi končali ta usodni razpor in spor slovenskega naroda!

Tako me je ta »neznatna« smrt zaznamovala za vse življenje. Tetina »zasluga« je, da mi je padla z oči megla, zavesa, ki nam je bila natakljena, da nismo bili sposobni verjeti v tisto, kar se je dogajalo in zgodilo, vsaj mi, mlajši, ki nismo neposredno tega sami doživljali. Nismo vedeli ne s pametjo ne s srcem. S svojo smrtjo je tudi teta Fani prišla v zgodovino — »drugič« prek mojega pisanja.

Vsako ime v pričujočem seznamu ima svojo zgodbo, enkratno in nepovratno. Mrtvih ne bomo obudili z ničemer, lahko pa jim (moramo!) damo svoje spoštovanje. Naj nas pred njim obhaja — ne maščevalnost — ampak groza pred nesrečno človekovo usodo, da lahko stori nepopisno zlo, ne more pa ga popraviti. Edino, kar more iz izkušnje, ki ga nosi zgodovinski spomin, je to, da takšne svoje »zgodbe« ne ponovi več. Prav zato pa je zbiranje pričevanj, sestavljanje seznamov žrtev, opisovanje dogodenega, bistvenega pomena za našo prihodnost. Da se ne bi več ponovila. Ivan Cankar je zapisal, da nobena solza, nobena kaplja krvi ni bila prelita zastonj. Zdaj se je izkazalo, da je to res. In naj bo to res za vso prihodnost! Ne skušajmo več tega »dokazovati«! Potem bodo naši potomci, zanamci, lahko občudovali in spoštovali moč svojega naroda, da je premagal to svojo strašno razbitost, ki se je razplamtela v naši državljanski vojni. Kajti ni pomembno, kaj drugi počno z nami, pomembno je to, kar počnemo sami s seboj, je zapisal Dušan Pirjevec. In to je to!

OPOMBE

5. Seveda je bilo tudi propagande veliko in preveč, toda ni bila samo propaganda, njen temelj je resnica, dejansko dogajanje, propagandni je bil samo ton pisanja, dejstva so bila resnična.

Novo Jutro

V Ljubljani je Ivo Žajdela izdal že sedem števil revije Novo Jutro, ki v glavnem govori o komunističnih zločinih. Tako je njegovo delo zelo pomembno, saj odpira oči ljudem.

Naj navademo samo na kratko vsebino zadnjih dveh števil (6 in 7):

Tine Duh: Višarsko slovenstvo — Ehrlichova vizija slovenske bodočnosti; Dr. Peter Urbanc: Tragedija Cerknega; Anatol Fabijančič: Emigracija in mačehovska domovina; Tabor: Narodna sprava; Rudolf Smersu: Ob 50-letnici ustanovitve Slovenske legije; Stanislav Klep: Brez zvezde; Tone Brulc: Nekaj pojasnil o nedelavnosti katoliške strani v začetkih revolucije; Primož Slapar: Zaprta osmrtnica Vukovemu bataljonu in Vetrinjsko polje maja 1945.

Poleg tega se nadaljuje pisanje Ivana Korošca: Sv. Urh — druga plat zvona; pričel se je tudi pogovor z dr. Markom Kremžarjem: Pol stoletja je minilo.

MED KNJIGAMI IN REVIJAMI

Tone Rode: ZENICE

Vedno sem vesel, kadar lahko vzamem v roke kako literarno delo mladega Slovenca, posebej če je bil rojen v Argentini, tako daleč od osrednje Slovenije. To je dokaz, da je kultura le prvenstveno obeležje pri osnovni in najgloblji človekovi zavesti, pri izražanju najintimnejših misli in dogajanj v globini srca; in da je ta jezik nosilec teh izrazov. In jezik je pri tej novi knjigi pesmi slovenski! — ne samo slovenski, da sem pravičen, deloma so pesmi tudi pisane v španščini. To je tudi dokaz po drugi strani, da ta zemlja s svojo močjo prepaja človeka, da ga doji pampa in mu sveti v duši Južni križ.

Posebno pa mi je všeč, ker sem dobil novo zbirko pesnika, ki izhaja iz Mladinske vezi, revije slovenske mladine v Argentini. To mi je zelo pri srcu, ker tudi jaz izviram iz iste zibelke, in z menoj tudi drugi mlajši kulturniki in misleci, bodisi filozofi bodisi znanstveniki. Tako se nadaljuje nit slovenske kulture iz roda v rod, iz revije v revijo, iz časa v čas.

Nova knjiga, ki sem jo dobil v rokopisu v pogled, me je takoj pritegnila in brez odloga sem jo priporočil za natis pri SKA. Prav je, da ta naša knjižna ustanova skrbi tudi za nove umetnike, za nove in mlade pisatelje in pesnike. Naj še omenim, ko že govorim o videnju, da je Tone Rode sam ilustriral svoje pesmi z vrsto grafike in z lastno opremo. Vesel sem, da je sedaj ta zbirka zagledala luč sveta — kot pravijo že obrabljene fraze — kot 154. izdanje SKA.

Nalašč sem uporabil frazo — zagledala luč sveta, kajti Rode je dal tej knjigi naslov ZENICE. S tem je vzpostavljena povezava s frazo — luč — gledati.

Kajti pesmi so misli, ki gledajo skozi zenice, gledajo luč — a vprašanje je, kam? Kam gledajo? Lahko gledajo od znotraj v svet, navzven, lahko pa gledajo tudi skozi zenice v notranjost človekovega jaza. Kam se obrača pesnik?

Odgovor je lahko dvoumen, a mislim, da je resničen; obračajo se pogledi navznoter in navzen.

Najprej navzven: iz pesnikove notranjosti v svet, v realni okoliški svet,

ki ga doživljamo vsak dan. Že v mottu vsej zbirki se Rode prizna za člana tega novega sveta, ki je Buenos Aires in Argentina. Ne samo z uporabo jezika, z mehko zvonečo španščino, ampak tudi kot pripadnik velemesta, kraja rojstva in življenja. In enako se zbirka konča z zanimivo pesmijo A mi burócrata celestial, kjer postavi sam sebe v svet, neuravnovešen, izgubljen, — dokler se ne najde.

Prvi del zbirke je pogled v svet, ki ni ravno vesel. Otožen je, žalosten, samotni in siv.

Lahko najdemo vrstice, kjer je govor o suhih vejah, peščenih močvirjih, okamenelosti puščave, mrtvih listov, teži korakov in pohojeni travi, previsoki steni, razvalinah nebes, nakovanih dnevih.

Tako sem nabral nekaj metafor tega pogleda navzven, ki pa nazorno kaže pesnikovo notranjost, kajti skozi odsev njegovega gledanja vidimo tudi mi v notranjost očesa, skozi njegove zenice.

A tudi pesnik gleda skozi zenice navznoter, in to je skozi oči ljubezni, skozi zenico dekleta.

Tam se pesnik najde v notranjosti, v intimnosti, v osrečevanju dvojice. »Vtopi se v vedrino oči«; »kleči pred znamenji ljubezni«; »se mece como el rocío sobre sus labios... azul de noche terciopelo...« skratka, se prerojeva. Tam se najde in najde njo — morda so besede nerazumljive, a srce je jasno in nedvoumno. Ko je zazrl v oči dekleta, je v njih našel — kot pravi — živ odsev!

Kako se to ujema! Vizualne podobe — zenice, pogled in odsev, ki je ves živ, ker ni samotni, ker je pot v dušo in iz nje gre skozi zenice, gre skozi tudi to zbirko pesmi, ki nakazujejo smer in protismer, smrt in življenje, temo in luč.

Pesnik je našel svoj pogled, našel je luč, našel je poezijo.

Kako domača je ta prisodoba, preko katere smo morali vsi, kako moramo vsi na poti v čas. Pesnik je našel domačnost, pesnik je našel luč.

Pesnik se je zagledal v zenice.

Tine Debeljak

Slikarska razstava Andreje in Marjetke Dolinar

Rojstvo nove evropske države Republike Slovenije, tisočosemnaestletnica ustanovitve Loškega gospostva, pa obletnica rojstva impresionista Ivana Groharja, ko naj bi v škofjeloški občini proslavljali kulturni praznik, in ne nazadnje Svetovni slovenski kongres, so brez dvoma dogodki, ki zaslužijo posebno pozornost, skrb in odgovorno ravnanje.

V odboru za kulturo pri Slovenski demokratični zvezi Škofja Loka je zato že pred časom vznikla pobuda, da bi ob tej priložnosti pripravili v galeriji muzeja na Loškem gradu razstavo sester Andreje in Marjetke Dolinar iz Buenos Airesa, dveh mladih, a že uveljavljenih argentinskih slikark slovenskega porekla, ki bi se tako rekoč predstavili v domovini svojih staršev.

Od pobude do uresničitve zamisli pa je bila, kot običajno, dolga in zaposlena pot, ki je prireditelji verjetno ne bi zmogli brez naklonjenosti posameznikov in organizacij, brez razumevanja v vseh okoljih in na vseh ravneh. Ob tem je treba posebej izdvojiti izvršni svet skupščine občine Škofja Loka, ki je prevzel največji delež pri pokritju stroškov prireditve,

velja pa omeniti tudi takojšen odziv pri nekaterih zasebnih podjetnikih, in veliko pripravljenost Obrtnega združenja Škofja Loka, da ponudijo svojo vsestransko podporo.

Dogodek, ki bi moral pomeniti tudi enega od mejnikov v naših razmišljanjih o odnosu do preteklosti, ki naj bi pripomogli k spravi in prijateljstvu med Slovenci po vsem svetu, pa naj bi hkrati obogatil kulturna dogajanja v znamenitem starodavnem mestecu ob sotočju Sor, ter Škofjo Loko in obe zeleni dolini dostojno predstavil številnim gostom ter udeležencem Svetovnega slovenskega kongresa.

V torek, 25. junija, se nam torej v galeriji muzeja na Loškem gradu v Škofji Loki ponuja nevsakdanje srečanje in priložnost, da pogledamo v svet čopiča in barv, da pobliže spoznamo ustvarjalnost dveh mladih slovenskih Argentink, oziroma pravilno: argentinskih Slovenk.

Na sam praznični večer pred pred našim skupnim velikim dnem!

Mojmir Tozon
Ljubljana

NOVICE IZ SLOVENIJE

SLOVENCI V ARGENTINI

ŠENTVID PRI STIČNI — Na letošnjem Taboru slovenskih pevskih zborov bo prepevalo verjetno več kot dvesto zborov. Na pripravljalnem srečanju so zborovodje izbrali devet pesmi, ki jih bodo skupno zapeli: mešani zbori Lipo (D. Jenko), Rož, Podjuna, Zila (Kernjak), in Po jezeru (Vilhar); moški zbori Slovenec sem (G. Ipavec), Triglav (Aljaž) in Jadransko morje (Hajdrih); ženski zbori pa Ljubezen do domovine (Foerster), Slovensko dekle (G. Ipavec) in Pomlad (Tomc).

LJUBLJANA — Svojo prvo službo išče letos 14.300 ljudi, kar predstavlja polovico letnega podmladka. Med njimi je tudi 124 zdravnikov, od katerih je 28 zobozdravnikov.

AJDOVŠČINA — Fructal, zelo pomembno podjetje za predelovanje sadja v sokove, marmelade in sirupe, načrtuje za letos povečavo prodaje na tuje. Največ prodajo v ZDA in Kanado, zdaj pa so se dokopali do oprostitev carine za jagode, malinine, breskvine in marelične džeme (marmelade iz sadnega mesa in soka). S tem mislijo povečati iztržek od 4 na 6,5 milijona dolarjev.

LJUBLJANA — Na ljubljanskem temeljnem sodišču pričakujejo po sprejetju zakona o denacionalizaciji izredno povečan obseg dela. Če se upošteva število dvesto tisoč možnih upravičencev in bi jih le petina prišla pred sodišče v zemljiško-knjižnih, zapuščinskih, pravnih in nepravdnih zadevah, potem imajo samo s tem za celi dve leti dela. Problem predstavljajo tudi zemljiške knjige, ker so nekatere še iz časov avstroogrškega cesarstva, pisane v gotici in precej izrabljene zaradi uporabe; morali bi jih posodobiti z računalniško obdelavo.

LJUBLJANA — Tudi Športna zveza Slovenije se pripravlja na suverenost. Inicijativni odbor za ustanovitev Slovenskega olimpijskega komiteja si bo prizadeval za čim smotrnejšo in učinkovito zaščito športnikov za doseganje vrhunskih stvaritev. Zaenkrat bo deloval v okviru jugoslovanskega komiteja, a bo tudi pripravljen, da bo ob razdružitvi v doglednem času utrl pot slovenskemu zastopstvu na olimpiade. Inicijativni odbor vodi bivši vrhunski atlet Miro Cerar.

LJUBLJANA — Deklaracija za spremembo pravega člena slovenske ustave je podpisalo več strank v podporo predloga Roza klub. V njej zahtevajo, da se v ta člen, ki zagotavlja enakopravnost vseh ljudi, vstavi tudi enake pravice ne glede na spolno usmerjenost, po kateri bi naj bili zaščiteni tudi homoseksualci. Podpisali so deklaracijo liberano-demokratje (bivši ZSMS), social-demokratje, demokratični prenovitelji (komunisti) socialisti (bivši SZDL), demokratska zveza, Ženske za politiko, Center za kulturo miru in nenasilja, zeleni ter, seveda, Roza klub.

LJUBLJANA — SL ne more biti avtomobilska oznaka za samostojno Slovenijo, ker je že bila dodeljena Sierr Leon, vendar pa je ta ne uporablja. Pri Mednarodni organizaciji za standardizacijo ISO so še proste kode (oznake) SI, SLO, SLI, SIJ in SLA. Vse to in še zamenjavo prometnih in vozniški dovoljenj ter registrskih tablic bo treba urediti, ko pride čas...

LJUBLJANA — Prvi podatki popisa prebivalstva v Sloveniji povedo, da se je v desetih letih število kmečkih

gospodinjstev zmanjšalo za 19,1 odstotkov. Ljubljana ima 268.000 prebivalcev, Maribor 105.000, Celje 42.000. Poleg Ljubljane in Maribora je najgostejše naseljena občina Izola, ki ima 493 prebivalcev na kvadratni kilometer; najredkejša naseljenost pa je na Tolminskem z 22 prebivalcev na kilometer. Povprečno šteje gospodinjstvo 3,3 člana, v primerjavi s 3,18 izpred desetih let. Zapisali so 641.000 gospodinjstev, torej naj bi aprila Slovenija imela 2.115.000 prebivalcev.

LJUBLJANA — Odprava Kanč '91 se je končala z dvema smrtnima nesrečama. Pri poskusu vzpona na glavni vrh Kančendzenge (8586 m) sta zdrsnila Marija Frantar in Jože Rozman. Pokopali so ju v vznožju gore.

LJUBLJANA — Divjad je postala dražja: za ujetega polha je treba odšteti 500 dinarjev, za medveda pa je treba odšteti 150.000 din. Orel in volk staneta 100.000. To povišanje naj bi kazalo na večje ovrednotenje ekološkega vprašaja ogroženosti divjadi. Pravijo, da so drugod po svetu odškodnine še višje.

LJUBLJANA — Prva komercialna TV je začela oddajati na kanalu 55. Kanal A bo v poskusnem programu do meseca avgusta vrtel celovečerne filme, nato pa tudi glasbene videospote in propagandna sporočila.

LJUBLJANA — Prometna ureditev mesta bo začela kazati prve znake proti koncu leta. V načrtih je povečanje površin za pešce, ureditev parkirnih prostorov izven mesta in hitro avtobusno progo Dolgi most-Center-Jezica, ki bi voznike spodbujale k parkiranju izven mesta in prihod v center z avtobusom.

LJUBLJANA — Kakih 600 slovenskih vojakov, ki so še služili vojaški rok v JLA in bi se morali sredi maja vrniti domov, so vojaške oblasti obdržale in jih vključile v rezervno sestavo. Zato je skupina mater vojakov poslala na slovenski oblasti petico, naj storijo vse, kar je v njihovi pristojnosti, da se njihovi sinovi vrnejo čimprej iz JLA. Po zakonu vojaških obveznosti ima predsedstvo SFRJ pravico odrediti vpoklic v rezervno sestavo takoj po odslužitvi, če to zahtevajo interesi obrambe države. Vendar pa predsedstvo SFRJ tega ni odredilo, zato je zadržanje vojakov od strani JLA nezakonito.

LJUBLJANA — Stranka krščanskih socialistov je imela 17. maja ustanovni občni zbor.

LJUBLJANA — Ljubljana - moje mesto je naslov projektu, po katerem obnavljajo „lupine“ hiš v središču mesta. Lani so jih obnovili deset, letos pa jih imajo namen obnoviti še sedemnajst.

LJUBLJANA — Cene so v mestu aprilu poskočile za 5,8 odstotkov. V letošnjem letu je inflacija znašala 24,7%, v zadnjih dvanajstih mesecih pa 53%.

JAPONCE ZANIMA SLOVENIJA — Poslovneži so na Televiziji Slovenija in tudi pri zasebnikih preverili možnosti, da bi Ljubljana za Japonsko „pokrivala“ Vzhodno Evropo, bila bi nekakšen TV servis za Vzhod, kar bi bil seveda lep posel. Obenem pa so pokazali tudi druge poslovne možnosti: gradnjo ekološko nesporne tovarne CD plošč na Bledu, gradnjo hotela in golf igrišča v Rogaški Slatini. V Portorožu ali na Bledu naj bi nastala poslovna šola, kjer bi nastala poslovna šola, kjer bi izobraževali poslovneže z Vzhoda za delo v Evropi in obratno.

Osebne novice

Krst: Krščen je bil 15. junija v župni cerkvi v Villa Bosch **Marjan Škulj**, sin Maksa in ge. Marte roj. Jenko. Botrovala sta ga. Irena Petkovšek roj. Škulj in Lado Petkovšek. Krstil ga je dr. Jure Rode.

Srečnim staršem naše čestitke!

Poroka: V cerkvi sv. Gabrijela v Vicente López sta se 8. junija poročila **Pavlinka Voršič in Germán Ravarotto**. Za priče so bili njuni starši ga. Mirjana Bajlec in lic. Vladimir Jurij Voršič ter ga. Nelly Cappone in Enzo Ravarotto. Poročil ju je g. Igor Grohar. Prelepo so zapeli mladi pevci Gallusa.

Novoporočencema naše čestitke!

Cvetke na grob gospe Ani Rode

Resnično, s cvetjem je bila posuta gospa Ana v krsti, vsa drobna in strpljena. Ni manjkalo rdečih nageljnov, ne roženkravta in rožmarina — slovenskega šopka s slovenskim trakom naše zastave. Bile pa so tudi vrtnice s trnjem kot je bila njena življenjska pot — pot brezdomke...

Prva svetovna vojna jo je prinesla na svet, druga pa jo je poglajala po njem; občutila je obe, saj ji je prva vzela očeta. Samo nekaj dni je imel njen najmlajši bratec, ko so že vsi postali sirote. Dobra in plemenita mama iz znane družine Breznik je poskrbela za domačijo in zanje, da so postali vsi dobri ljudje.

Drugo, nepozabno vojno z okupacijo in revolucijo pa je doživljala že kot mlada mamica z majhnim sinčkom. Kam so bili namenjeni, kje bodo obstali, ni spraševala, le proč na varno... Iz lepo urejenega doma na cesti z drugimi, ki so tudi odhajali. Pri sv. Ani je padel med streljanjem njen svak. Ovdovela je sestra, trije nečaki brez očeta kar naenkrat! V neznano se je podal tudi njen brat domobranec, ki se je potem čudežno rešil, a takrat je bila zmeda velika, ki je ni oplašila; naprej ji je kazalo kot toliko razoroženih vojakov naše domobranske vojske in civilistov. Šla je čez Ljubelj na Vetrinjsko polje z množico prestrašenih beguncev kot ena izmed njih z otrokom. Po skoraj štirih letih bivanja po avstrijskih taboriščih sta se vkrcala na ladjo in pristala v Buenos Airesu. Tukaj jo je čakal novi, tuji in dokončni dom!

Kje so ostala ihanska polja in njive, cvetoči travniki in lepa domačija! Med delom v tovarni nogavic se je oglasilo domotožje, klicala jo je domača zemlja... Za praznike v tujini so ji odmevali zvonovi farne cerkve, kjer je na koru tolikokrat prepevala z vaščani Bogu v čast. Mirni časi! Stvarnik jo je obdaril s prijetno zunanostjo in zvonkim sopranom. „To je pa v rodu“, je s prirojeno skromnostjo potrdila gospa Ana, ko so jo pohvalili. Pela je namreč vsa leta pri „Gallusu“, se udeleževala naših prireditvev; vsa živela v skrbi za sina, ki je v njeno največje veselje objel novomašni križ. Njeno odgovorno materinstvo je bilo zadoščeno!

Ob sorodnikih in sinovski ljubezni je zadnja leta bolehal in dotrpela vdana v božjo voljo. „Tudi to je v rodu“, bi dejala pokojna Ana.

Rešena vsega trpljenja in kivic spokojno počiva na božji njivi na Floresu, njeno dušo pa nagrajuje Bog z nebeškimi darovi; za te tudi prosimo vsi.

ZVEZA SLOVENSKEGA MATER IN ŽENA

Predavanje o dr. V. Meršolu

Dr. Valentinu Meršolu je bil namenjen majski sestanek ob 10-letnici njegove smrti. Naprosile smo Franceta Perniška, ki veliko ve o njegovem delu, zlasti kot o prvem posredniku pri angleških oblasteh na Koroškem v Celovcu za nevračanje beguncev (civilstov, družin). Angleščino je obvladal popolnoma, tako je imel izredno možnost direktnega razgovora z višjimi predstavniki. Dosegel je, da nihče ni bil več nasilno vrnjen, tudi ne člani drugih narodnosti. Med njimi je bilo več samomorov, tudi družinskih — voz s konjem in ljudmi je voznik poglajal v Dravo iz strahu pred nasilnim vračanjem v „rdeči raj“.

Potem pa se je dr. Meršol izkazal kot že prej v Ljubljani, ko je rešil marsikatero angleškega letalca in zdravil bolnike z vso zdravniško vmeno. Vedo povedati še živeči begunci, da je spal le po nekaj ur; veliko delal in veliko molil. Zgodovina bo pisala o njem, o dobrem človeku, ki je v danem trenutku zastavil vse svoje zmožnosti v blagor bližnjega! Na list našega begunskega poglavja bo zapisan z zlatimi črkami!

Zveza se predavatelju Pernišku zahvaljuje za številne podatke, ki bodo tudi ponatisnjeni pozneje.

Junjski sestanek pa je vedno posvečen žrtvam protikomunistične revolucije in vojne, zlasti domobrancem, ki so bili krivično pobiti po njej.

Za njihov krščanski pokop je Zveza 1970. leta prosila tudi svetega očeta z mnogimi podpisi. Lansko leto se ji je ta želja in pravica nešteti svojcev izpolnila, ko so v Kočevskem Rogu pokopali naše junake s slovesno žalno mašo. Duhovno navzoče smo letos lahko sledile videu, ki je bil posnet na dan, ki bo za vse Slovence ostal zgodovinski datum: 8. julija 1990.

V molitve za pokojne smo z asistentom dr. J. Rodetom vključil vse slovenske žrtve vojne in revolucije.

Kot vedno za tak dan je bil na mizi slovenski šopek in rožni venec!

SLOVENSKI DOM SAN MARTIN

Liga žena-mati

V maju je sanmartinska Liga žena-mati imela svoje volitve. Za novo predsednico je bila izvoljena Ani Podražajeva. Liga se je zahvalila svoji dolgoletni predsednici Mirjanki Voršič za vse delo in trud, ki ga ni bilo malo, potem pa so načrtovale nov delokrog. Vse zveste članice so prišle na ta važni sestanek in s primernim ploskanjem nagradile odhajajočo predsednico in prav tako novoizbrano. Mirjanka Voršič je obljubila, da bo najprej po svojih močeh pomagala Ligi.

Slovenski prevod MARTINA FIERRA - primerno darilo ob vsaki priliki!
Kličite 751-2591

MALI OGLASI

Iščemo oskrbnika za Hotel Mascardi v Bariloeh. - Tel. 0944-2548

METKA - L. in F. Švigelj - Otroške obleke - Izbira in tovarniške cene - F. Alcorta 2754 - San Justo (Barrio San Nicolás)-Tel. 441-7496

Snemamo na video kasete - Poroke - Krste - Družinske jubileje - Tel: 767-5200

Splošna pomoč in nasveti o industrijski higieni in varnosti; Tel: 659-3574; **Viktor Fekonja**

PSIHOANALIZA

Psihoanalitični konzultorij; lic. psih. Marko Mustar; Santa Fé 3228, 3º „M“ - Capital - Tel: 83-7347 in 71-3546.

Psihoanalitični in psihoterapični konzultorij. Psikologa Olga Žužek. - Moreno 609 - 1º G. Quilmes. Četrtek od 14 do 17. ure. Sobota od 9 do 16. ure. T. E. 256-1313.

ELEKTRONIKA

Električni material za industrijo in dom. **Elektro Ader - Franci Jarc**. Av. Ader 3295 - Munro; Tel: 766-8947 / 762-1947

Varnostni elektronski sistemi (alarmi) za hiše - tovarne - avtomobile.

Inž. Janez M. Petkovšek, Amianot 9969 - Tel.: 769-1791 - Loma Hermosa

Kadar se o računalnikih (komputerjih) govori, **inž. Janez Kocmur** vam poskrbi. Tel.: 651-7459 - Brandsen 2167 - San Justo.

SERVIS

Dolenc Lojze - popravila barvne TV, video-kaset, radio snemalcev, kaset in avdio - Cerviño 3942 - San Justo - Tel.: 651-2176.

ZOBOZDRAVNIKI

Viktor Leber - splošna odontologija, implantacije - medio-integrados; sreda in petek, od 14 do 18; Belgrano 3826 - 7. nadstr. „B“ - San Martín - Tel.: 755-1353.

TURIZEM

Potovanja, skupinske ekskurzije, letalske in pomorske vožnje poskrbi po ugodni ceni **Marjeta Šenk** - Tel.: 762-2840.

Turizem Bled - Najugodnejše cene za polet z avionom in turizem po svetu - Tel. 628-9504

ARHITEKTI

Arhitektka Ana Marija Sovič - Načrti in vodstvo novih zidanj, popravil, dekoracija in načrti za opremo - Rodríguez Peña 336, P. 6º ofic. 64. T. E. 45-2623 z 651-4206.

ADVOKATI

dr. Vital Ašič - odvetnik - ponedeljek, sreda, petek od 17 do 19 - Don Bosco 168 - San Isidro - Tel.: 743-5985.

dr. Franc Knaps - odvetnik - ponedeljek,

Sporočilo vsem Slovencem v Argentini

ČE BO 26. JUNJA PROGLAŠENA SAMOSTOJNA IN NEODVISNA DRŽAVA SLOVENIJA, POTEM BO V NEDELJO, 30. JUNJA, OB 11. URI V BUENOSAIREŠKI STOLNICI NA MAJSKEM TRGU ZAHVALNA SV. MAŠA. PEL BO SLOVENSKI PEVSKI ZBOR „GALLUS“. K UDELEŽBI VABLJENI VSI, V REKORDNEM ŠTEVILU NARODNE NOŠE! ZA TO PRILIKO PRIPRAVIMO SVOJE SLOVENSKE ZASTAVE. V KATEDRALI SE BOMO ZBRALI OB 10.45. ZEDINJENA SLOVENIJA

torek, petek od 16 do 20 - Tucumán 1455 - 9. nadstr. „E“ - Capital - Tel.: 45-0320 in 46-7991

SANITARNE NAPRAVE

Sanitarne in plinske naprave - privatne - trgovske - industrijske - odobritev načrtov - **Andrej Marolt** - Avellaneda 216 - San Miguel - Tel.: 664-1656.

ZA DOM

Matija Debevec - soboslikar. Barvam stanovanja, pohištvo. Peguy 1035 - (1708) Morón.

REDECORA - celotna oprema stanovanj: blago za naslanjače, odeje, zavese, tapete, preproge - Bolívar 224 - Ramos Mejía - Tel.: 654-0352.

Alpe Hogar - **Stane Mehle** - vse za vaš dom - L. Vernet 4225 - (1826) Rem. de Escalada - Tel.: 248-4021.

Garden Pools - konstrukcije bazenov - filtri - avtomatično zalivanje - **Andrej Marolt** - Pte. Illia (Ruta 8) Nº 3113 - (1663) San Miguel - Tel.: 664-1656.

GOSPODARSTVO

Zavarovanja M. in H. Loboda - Sarmiento 385 - 1. nadstr., pis. 10 - Buenos Aires - od 11 do 18.30 - Tel.: 325-2127.

✓ Slovenskem domu v Carapachayu

bo v nedeljo, 23. t.m.

družinsko kosilo - koline

Koline bodo na razpolago družinam v soboto od 17. ure naprej.

Prijatelji doma vabljeni!

Mirko Vasle Slovenci in šport

HOKEJ NA LEDU

Končalo se je hokejsko jugoslovansko prvenstvo. Zopet je dobil zagrebški Medveščak. Druga je bila ljubljanska Olimpija.

Končalo se je v Ljubljani 34. svetovno prvenstvo B skupine. Prepričljivo je zmagala Italija in se tako uvrstila v skupino A. Jugoslavija ni igrala po pričakovanju in se je komaj rešila izpada v C skupino. Tekmovalo je osem reprezentanc. Jugoslavija se je uvrstila na šesto mesto. Prvih pet iger je gladko izgubila, zadnji dve pa dobila.

ODBOJKA

V II. ZOL zahod, moški, vodi s štirimi točkami prednosti ljubljanska Tovil Olimpija Kamnik, Titan in Fužinar pa sta na tretjem mestu.

V II. ZOL, zahod, ženske, sta Bled in Celje uvrščena na prvi tretjini lestvice, na zadnjih mestih so Partizan Tabor, Lik Kočevje ter Nova Gorica.

SEJA MEDORGANIZACIJSKEGA SVETA

v sredo, 26. junija ob 20. uri v Slovenski hiši.

SEJE ODBOROV SLOVENSkih DOMOV

v četrtek, 26. junija po Domovih.

Program: Priprava praznovanja slovenske osamosvojitve.

ESLOVENIA LIBRE

Fundador: MILOŠ STARE

Director: Valentín B. Debeljak

Propietario: Eslovenia Unida

Redacción y Administración:

RAMON L. FALCON 4158

(1407) BUENOS AIRES

ARGENTINA

Teléfono y Telefax: (54-1) 69-9503

Glavni urednik:

Tine Debeljak ml.

Uredniški odbor:

Tone Mizerit, dr. Katica Cukjati, Gregor Batagelj

Correo Argentino Central (B)	FRANQUEO PAGADO Concesión Nº 5775
	TARIFA REDUCIDA Concesión Nº 3824
Registro Nac. de la Propiedad Intelectual Nº 85.462	

Naročnina Svobodne Slovenije:

za Argentino ★ 360.000; pri pošiljanju po pošti pa ★ 400.000; ZDA in Kanada pri pošiljanju z letalsko pošto 100 USA dol.; obmejne države Argentine 90 USA dol.; Evropa 110 USA dol.; Avstralija, Afrika, Azija 120 USA dol.; ZDA, Kanada in Evropa za pošiljanje z navadno pošto 75 USA dol.

V Evropi lahko kupite Svobodno Slovenijo:

▼ Trstu: Knjigarna Fortunato, Vía Paganini 2;
▼ Celovcu: knjigarna Mohorjeve družbe, Viktringer 26.

Stavljenje: MALIVILKO

Talleres Gráficos "VILKO" S.R.L.,
Estados Unidos 425
(1101) Buenos Aires - Tel.: 362-7215

OBVESTILA

SOBOTA, 22. junija:

Predavanje dr. Marka Kremžarja „O politični situaciji v Sloveniji“ v Slovenski hiši ob 20. uri.

NEDELJA, 23. junija:

Proslava šolskih otrok na čast sv. Alojzija in v spomin našim junakom v Slovenski hiši ob 16. uri.

SREDA, 26. junija:

Seja Medorganizacijskega sveta v Slovenski hiši ob 20.

Učiteljska seja ob 20. v Slov. hiši

SOBOTA, 29. junija:

Redni pouk Slovenskega srednješolskega tečaja v Slovenski hiši ob 15..

NEDELJA, 30. junija:

Občni zbor Rožmanovega doma ob 10

SREDA, 3. julija:

Sestanek ZSMŽ v Slovenski hiši ob 17.. Razgovor z dr. Markom Kremžarjem.

Slovenska ljudska stranka

vabi vse zaupnike in somišljenike na predavanje dr. Marka Kremžarja in razgovor

O POLITIČNI SITUACIJI V SLOVENIJI

v soboto, 22. junija ob 20. uri v Slovenski hiši.

vsak teden po vsem svetu

IN • politika
• gospodarstvo
• finance
• intervjuji
• javno mnenje

v slovenskem in angleškem jeziku

NOVE NAROČNIKE ČAKA POSEBNO DARILLO

Naročam IN - Informacije iz Slovenije

izvodov:

☐ Slovenski _____
☐ Angleški _____

Polletna naročnina je 100 USD. (vključno z letalsko poštnino)

Ime _____
Priimek _____
Ime podjetja _____
Naslov _____
Telefon _____
Podpis _____
Datum _____

Naročilnico pošljite na naslov:

Mednarodno tiskovno središče Ljubljana,
Poljanska 31, 61000 Ljubljana,
Jugoslavija. telefon 061/324-964, 315-082,
301-248, faks 061/325-279. Plačljivo z bančnim čekom.

„Jaz sem vstajenje in življenje.
Kdor vame veruje, bo živel, tudi če umrje.“
(Jn 11, 25)

Vsem prijateljem in znancem sporočamo žalostno vest, da nas je 13. junija nenadoma zapustil komaj 28 let star naš dragi mož, oče, sin in brat

Marko Jerman

Iskreno se zahvaljujemo vsem, ki so nas v teh težkih urah tolažili, darovali cvetje in ga spremili na zadnji poti v takó velikem številu. Iskrena zahvala duhovnikom: Andreju Stanovniku, dr. Juriju Rodetu, prelatu dr. Alojziju Starcu in Francu Gromu za sv. maše, molitve in udeležbo pri pogrebu. Zahvala tudi odboru sanmartinskega doma, ki nam je dal na razpolago prostore, Mutualu Sloga za izplačano podporo, sosedom iz Churruca in RAST X.

Za njim žalujejo:

žena **Monika** roj. Jenko,
sinček **Matija**,
hčerkica **Viktorija**,
oče **Ivan**,
mama **Ani** roj. **Vombergar**,
bratje: **Ivan**, **Jože** in **Tone** z družinami
ter družine: **Jenko**, **Gričar**, **Žagar**, **Vombergar**,
ter strici in tete.

Loma Hermosa,
Moste, Komenda